

EDÍCIA NIMRÓD

Plovnictvo si ma zvolilo

ČLÁNKY – ZSOLT SEMJÉN
NOVELY – ZSOLT BAYER
INŠTALÁCIE – ZSOLT VASÁROS
SOCHY – GÁBOR MIKLÓS SZÓKE

*Polevničar
si ma
zvolilo*

Články – Zsolt Semjén
Novely – Zsolt Bayer

*Pobornictvo
si ma
zvolilo*

Inštalácie – Zsolt Vasáros
Sochy – Gábor Miklós Szóke

EGY A TERMÉSZETTEL
Vadászati és Természeti Világkiállítás
MAGYARORSZÁG 2021

NIMRÓD
VADÁSZÚJSÁG

OBSAH

© Zsolt Semjén, Zsolt Bayer, Zsolt Vasáros, Gábor Miklós Szőke

Akékoľvek rozmnožovanie tohto diela ako celku, alebo jeho častí, ako aj jeho šírenie, reprodukovanie, elektronické uloženie alebo v tomto systéme rozposlanie, podlieha autorským právam a je možné len s predbežným písomným súhlasom autora a majiteľa autorských práv.

Vydané z poverenia V jednote s prírodou s. r. o.

Za vydanie zodpovedá: Egy a Természettel Nonprofit Kft.

Redaktor: Richárd Bors, Márton Kókai

Z maďarského originálu „A vadászat választott engem“
preložila: Rozália Csipka

Príprava do tlače: Pál Remete

Foto: Gergely Botár, Máté Gregus

Tlačiareň: Ipixel Nyomda
Vedúci: Csilla Kovács-Kisbalázs

Sochy Gábora Miklósa Szőkeho boli vystavené na výstave
HUNGEXPO.

Inštalácie Zsolta Vasárosa možno vidieť v kaštieli Bodajk.

Predslov (István Farkas „Lupus“ Sch. P.)	6
Pohľad na poľovníctvo (Zsolt Semjén)	10
Prečo som sa stal poľovníkom? (Zsolt Bayer)	16
Poľovníctvo si ma zvolilo (Zsolt Semjén)	22
Veľký lov vydry (Zsolt Bayer)	32
Zsigmond Széchényi (Zsolt Semjén)	40
Môj prvý srnec (Zsolt Bayer)	48
Smútočný príhovor (Zsolt Semjén)	58
Srnec-samovrah (Zsolt Bayer)	68
Na ochranu poľovníctva (Zsolt Semjén)	76
Trofej neuloveného jeleňa (Zsolt Bayer)	86
V jednote s prírodou (Zsolt Semjén)	96

PREDSLOV

LECTORI SALUTEM!

Dobrý predslov neanalyzuje každú kapitolu samostatne, ale snaží sa povedať niekoľko slov o knihe ako celku, pretože je zrejmé, že celok je vždy viac, ako púhy súhrn jeho častí. V tomto prípade je spomínaná požiadavka ľahko splniteľná. Jednotlivé časti tvoria totiž jednotný celok. Štyri žánre: Zsolt Semjén píše o filozofii poľovníctva apologic-ky, ako predseda Maďarského poľovníckeho ochranného zväzu; Zsolt Bayer – je konfesijným prozaikom; Zsolt Vasáros – reprezentant umeleckej inštalácie sprevádzanej elementárnymi sochami Gábora Miklósa Szőkeho – a toto bohatstvo sa v knihe spája v jediný harmonický celok.

Príroda: nás učí o živote a smrti. Kultúra: reflektuje na ňu zo strany estetiky, etiky a teológie – objaviac za prírodou Stvoriteľa. Ved' stvoril všetko okolo nás a neprihovára sa k nám len svojim zjavením, ale aj prírodou. Kniha je rezonanciou na túto, aj bez slov zrozumiteľnú reč.

Sedím na brehu Dunaja, a píšem tieto riadky v jesenný deň, čítam tento zväzok, obdivujem tisíce farieb lesa, počúvam jeleniu ruju a ďakujem Bohu za stvorenie!

(István Farkas „Lupus“ Sch. P.)

Zsolt Semjén

*Pohľad na
poľovníctvo*

Antropologickým faktom je, že človek je súčasťou dvoch svetov: a to prírody a dejín, natúry a kultúry. Jestvovanie v prírode znamená od samého počiatku: jestvovanie lovu – poľovníctva, ktoré je staré ako ľudstvo.

Geniálne konštatovanie známeho španielskeho filozofa Ortegu, že „historický človek je utečencom prírody“, prostredníctvom lovu však mal vždy možnosť, aby sa zo súčasnosti vrátil do tejto prvotnej formy jestvovania, ktorá práve preto, že stojí na začiatku prvopočiatku si nekladie žiadne historické podmienky. Týmto sa začína história. Pred tým je len to, čo sa nezmenilo: stálosť, príroda. „Prirodzený“ človek je vždy prítomný, v pozadí menlivého sa historického človeka. Ak ho voláme, objaví sa, bude vyzerať trochu ospalo, otupene, neformálne, ale koniec-koncov ukáže sa ako preživší.“

A človek, práve preto, že je človekom, súčasťou historického jestvovania, postaví na základe prírody katedrálu kultúry: so všetkými jej vetvami umenia a vedy, filozofie a teológie, etiky a kultu. Z hľadiska poľovníctva je to celok, od jaskynných malieb v Altamire až po knihy Zsigmonda Széchenyiho, nespočetné množstvo aktivít počnúc Orte-

govej tvorby až po Hubertovu omšu. „Poľovníctvo zhrňa v sebe celú morálku v jej najpríkladnejšej forme. Lebo poľovník, ktorý si osvojí správnu morálku, plní jej prikázania aj v najväčšej samote; kde niet žiadneho svedka, niet publika, existujú iba štíty hôr, rozmazané oblaky, pochmúrne duby, chvejúce sa cyprusy a túlavá divočina. Z tohto hľadiska sa poľovníctvo podobá pravidlám kláštorného života.“

V poľovníctve sa teda v jedinom akte zachytáva vlastná antropologická realita človeka, v jeho pudovej i duchovnej existencii. Toto najširšie spektrum, podľa mňa, najkrajšie sformuloval Zsigmond Széchenyi: „Najviac sa stretáva s Pánom Bohom osamelý poľovník, ktorý – na rozdiel od všetkých fám – aj dnes často chodí po lese.“

Gábor Miklós Szóke: Totem

Pri vstupe do areálu Svetovej poľovníckej výstavy, víta návštevníkov brána vyhotovená zo zhodov parožia v podobe ručiaceho jeleňa a váži 10 ton. Zhody darovalo 70 tisíc maďarských poľovníkov, ako symbol solidarity maďarských poľovníkov.

Zsolt Bayer

*Prečo som sa stal
poľovníkom?*

Nebolo rodinné zázemie, otcovská motivácia alebo dedičstvo po starom otcovi. Mal som len jednu veľkú, žltú leviu hlavu, na zelenom podklade. Bola to vlastne kniha Kálmána Kittenberga, Od Kilimandžára po Nagymaros s ilustráciami Pála Csergezána.

Pozastavme sa na chvíľu, a pokloňme sa pamiatke ilustrátorom kníh, veď oni sú poslami nekonečnej detskej fantázie, ktorú svojimi prácami oživujú.

Nemôže to byť náhoda, že Pál Csergezán ilustroval, nakreslil, a Kálmán Kittenberger napísal zo mňa poľovníka... Veď v tej knihe sa skrýva Simba a boj Simby s Mbogóm, s mohutným byvolom africkým, nakoniec obaja zahynú, a ja som sa zarosenými očami díval na ich mŕtve telá, v duchu som bol tam, na savane, kým nohy som si opieral o teplé kachle a díval som sa ako vonku padá sneh...

A Marabu, veľmi milý sup, a kúzelníci Osiram a Mčavi úžasní černoši – vtedy ešte slovo černochoz neznamovalo automatickú anihiláciu...

A potom, ako päťročný, nemožno zabudnúť ani na toto: „Prežil som v tom veku aj jedno-dve stampede – je to v poľovníckom slengu rútiaca sa črieda byvolov, keď sa ich

zmocní neznáma hrôza a mohutná sila ich tlačí do sveta. Veru, bolo treba pracovať poriadne s opakovačkou – lebo pred stampede sa nedalo utiecť – a aká to bola úľava, keď padol vedúci byvol a črieda búrajúc a ničiac všetko čo im stálo v ceste, zmenila smer cvalu len niekoľko metrov pred nami!”

Takáto črieda sa nespočetnekrát rútila oproti mne na ulici Fészek, a ja som zakaždým svojou opakovačkou vystrelil vedúceho býka v poslednej chvíli.

Takto som sa stal ako šesťročný, poľovníkom.

A len potom nasledovali zázraky kníh Istvána Feketeho – najprv romány o zvieratách, potom poľovnícke novely, a napokon jeho životopisný román Ballagó idő (Kráčajúci čas).

Zsigmond Széchényi vstúpil do môjho života už v čase skúseného poľovníka, mohol som mať šesťnásť rokov.

No, a nakoniec, ako štyridsaťdeväťročný som spravil poľovnícku skúšku a vzal som do ruky prvú poľovnícku guľovnicu Ruger 308.

A odvtedy sa venujem poľovníctvu a lovu so všetkými zázrakmi detstva, s kresbami Pála Csergezána...

Zsolt Vasáros: Savana

Zsolt Semjén

*Pobornictvo si
ma zvolilo*

*Junáci boli na poľovačke takmer každý deň,
preto potom odvtedy až dodnes
sú Maďari lepšími lovcami ako iné národy.
(Anonymus: Chronica Hungarorum)*

Dovoľte jedna osobná otázka: pred niekoľkými rokmi ste v reportáži pre časopis Nimród vyhlásili, že „nie ja som si vybral poľovníctvo, ale poľovníctvo si zvolilo mňa“. Povedali by ste nám o tom niečo viac?

– Moja rodina poľuje už viac storočí, vyrastal som počúvaním loveckých dobrodružstiev medzi trofejami a poľovníckymi knihami.

– Žiaľ, mnoho známych ľudí, pred verejnosťou nepriзнаva svoju poľovnícku entitu... Vy ste výnimka.

– Ja som hrdý, že som poľovníkom, a že pochádzam z poľovníckej rodiny. Ale jedná sa tu aj o niečo iné. Je to aj o normalite. Myslím tu na to, že poľovačka je súčasťou môjho života, bolo by abnormálne, keby som to nejakozatajoval. Aj politiku je možné robiť dobre, len kým možno žiť normálne. Pre mňa to znamená napríklad, že žijem v rodičovskom dome, kde aj moji rodičia, kde som sa narodil, z času na čas šoférujem ja sám a idem na poľovačku, ako za detstva.

– Prezradili by ste našim čitateľom, na akej zaujímavej poľovačke ste boli naposledy?

– Z principiálnych dôvodov, však nikdy nespomeniem, s kým a kde som poľoval. Zdôrazňujem, výhradne z principiálnych dôvodov. Je vecou cti, aby bol človek diskretný. Nechválil som sa nikdy ani poľovníckou korisťou, ani trofejami, hoci si ich veľmi vážim. A nebudem ani autorom kníh svojich poľovníckych zážitkov – možno, že by to bola rarita v maďarskom i medzinárodnom meradle.

– Vyzývate prinavrátenie úcty poľovníctva. V poslednom čase sa médiá a verejná mienka nepochybne pozitívne mení. Neohrozuje tento cieľ zmena zákona o poľovníctve tým, že povoľuje doteraz otázne formy lovu, napríklad lov s chrtmi, alebo zmena z hľadiska fungovania zverníc?

– Je to veľmi dôležitá otázka. Lov s chrtmi je v prvom rade zachovanie tradičnej formy poľovania, ako aj jarný lov sluky; z hľadiska zverníc by bolo nereálne ignorovať hospodárske aspekty. Ale tieto otázky majú aj hlbšiu dimenziu. Častokrát sa mieša etika a etiketa. Poľovnícka etika je morálny príkaz. Poľovnícka etika je vhodné správanie sa. Teda napríklad keď zver poraníte, dohľadajte ju. Ak ju nenájdete, domov sa nevracajte. Lebo niet hlbšieho poní-

ženia pre postrelenú zver a väčšej straty či previnenia sa voči poľovníckej etike, ako nechať ju biedne zahynúť.

Prekročenie výradu je neslušnosť. Rozdiel medzi jedným a druhým je nebo a zem! O to viac, otázky etikety, vrátane formy, štýlu ap. poľovania sa v priestore a čase menia. Iné sú zvyky doma, iné boli na území Sovietskeho zväzu a iné v Amerike. Etika je absolútne záväzná, etiketa je mnohokrát prejavom úcty k hostiteľovi. Osvetlím to príkladom: povedzme, ja by som nejedol doma konské mäso, ale v Strednej Ázii je to z úcty voči hostiteľovi nevyhnutné. Zvlášť, keď si to vyžaduje aj národný záujem. No, ale v diplomatických stykoch takéto „gastronomické skúšky“ sú na dennom poriadku.

– Počul som od Zsolta Bayera o semjénovskom pravidle mierenia, podľa ktorého: „vedomosť streľby je priamo úmerná vedomosti hniezdenia sa“.

– Presná a výstižná definícia. Treba sa hniezdiť dovtedy, kým nie si zajedno s puškou, je to veľmi dôležité pravidlo – zvlášť, ak je to možné – podoprenie pravého lakťa. To je moja rada pre toho, kto – in nomine Sancti Huberti – stúpi na poľovnícky chodník.

– Čoskoro budú tu Vianoce! V poľovníckych rodinách je už tradičné, že sviatočné menu sa pripravuje z diviny.

– Mám šťastie, lebo k rybacej polievke si ako rybár lovím ryby sám. Okrem toho je u nás sviatočný stôl s divinou už tradíciou, manželka pripraví srnčí chrbát na divoko, so žemľovou knedľou, a stará mama – podľa prababičkinho receptu – zhotoví neodmysliteľnú zajačiu paštiku.

Gábor Miklós Szóke: Počas pohonu

Zsolt Bayer

*Velký
lov vydry*

Velká radost z rybolovu a poľovačky plynie práve z jej nevypočítateľnosti. Práve vďaka nej sa dostala na udicu aj vydra veľká.

Bola teplá letná noc a poľovník, tak na oddych, rybárčil na boglárskom móle. Mólo sa svojimi veľkými kamennými zubami hlboko zahryzlo do vôd Balatonu, a na týchto miestach vznikli priehlbiny, vhodné pre rybie hniezda. A tieto lákali poľovníka, ktorý bol rybárom už od detstva, a svojej záľuby sa nikdy nevzdal.

Zubáč. To bola vytúžená korisť. Vždy zubáč je najviac cenená korisť, potom sumec, štika a potom nasledujú kapor, karas a červenica. Medzi vysnívanými, dve ryby nefigurujú nikdy, Sumček a úhor.

Snáď práve preto, poľovník na boglárskom móle, mal na udici takmer vždy úhora. Ulovil malého a veľkého, čo je z hľadiska druhu všetko jedno, pretože úhor najprv prehltne návnadu a háčik je už hlboko v jeho hadovitom tele a potom sa krúti, točí sa až kým sa vlasec na navijaku celkom zamotá, rybár nadáva, plieska, skúša chytiť hlienovité telo, ktoré sa jednoducho chytiť nedá, nanajvýš pomocou novinového papiera. No ale keď je už chytený,

odložíš si ho, pretože údený úhor je fantastický, viacerí sa dušujú, že je dobrý aj na cibuľke, hoci poľovník počul aj to, že niekto považoval za fajný aj jazvečí perkelt. No, konic-koncov, odložíš úhora, odstrihneš zamotanú šnúru, dáš nový vlasec, nahodiš a čakáš. Žiadna ryba, hlísta ako návnada. Kukurica, aby zase neprišiel úhor!

A vtedy ohromný záber, lovec zasekne, ťahá, unavuje rybu a pred očami má už vidinu dobrej rybacej polievky z chutného kapra – a potom vyťahuje – zase úhor...

– Na kukuricu!

– Kurník šopa!

Odmotáť šnúru, novinový papier, nadávky, strih, nová návnada, nový hod. Nový nápad, je vlastne najstarší trik: paprikový chlieb! Ak aj na toto príde úhor, tak treba prepísať všetky učebnice biológie vrátane aj Brehmovej Všeobecnej náuky o zvieracej ríši...

Po uplynutí asi tak pol hodiny, niečo začne šťuchať návnadu, plavák sa váhavo pohol, ako keď mu je všetko jedno, napokon pomaly, vznešene sa zdvihne celkom k palici – vtedy poľovník zasekne a cíti, že ryba je chytená.

Nie je príliš veľká, ale určite to nie je úhor, pretože úlovok je pokojný. – Môže to byť malý kapor, alebo pleskáč – myslí si poľovník (ktorý práve rybárči), keď sa prút ohne skoro do kruhu, ani nechápe, že sa pritom nezlomil od silného trhu a niečo elementárnou silou začne ťahať šnúru, ale tak, ako keby sa na udicu chytila nemecká ponorka U-boot typu XXI.

– Ak aj toto bude úhor, navždy s týmto končím, a presedlám na sardinky v konzerve – rozmýšľal poľovník (ktorý práve lovil) –, ale ak je to zubáč, prídem aj zajtra v noci...

Uplynula dobrá polhodina, ale ešte nevyšlo najavo, čo je to na háčiku, lebo rybu sa nepodarilo pritiahnúť ani o centimeter bližšie. A potom znova po polhodine, ako keby sa jeho výsosť bola unavila, i keď len pomaly, predsa sa blížila k brehu, v tempe ako poľovník navíjal vlasec na udici.

A keď sa už trepala tam pri skalách móla, vtedy prišlo prekvapenie, ktoré sa dá slovami len ťažko opísať, tak aj poľovník len polohlasne zamrmlal sebe a pánu Bohu, ktorý sa zaiste dobre bavil:

– Pre pána Boha! Veď je chlpatá!

– Veru bola! Chlpatá.

Dobre urastená vydra sa držala na malej beličke, ktorá si nevedela predstaviť, čo vykonala, že ju najprv nastokli na háčik a potom ju napadla vydra. No, a povedzme si úprimne, táto pražma musela mať naozaj veľké hriechy...

A rybár, keď potkýnajúc sa po skalách celkom spokojnú a vytrvalú vydru konečne odohnal, zamyslel sa nad tým, kto sú tí šťastlivci, ktorí len tak zľahka, lovia krásne zubáče. Potom sa zbalil, úhory vložil do tašky, odniesol ich domov, položil do chladničky a uložil sa na spánok s vedomím príjemnej myšlienky, že z nich zajtra stiahne kožu a sused ich vyúdi.

Práve že sa uložil na zaslúžený odpočinok, keď z kuchyne začul otrasný výkrik. Mamička.

– Ježiš Maria! V chladničke sú hady!

Poľovník, ktorý bol aj príležitostným rybárom, vbehol do kuchyne, kde sa na podlahe zvíjali úhory!

Ešte žili!

Takto sa poľovník presvedčil o tom, že úhor je nezničiteľný nezmar, a keď chce naveky žiť, musí sa stať vo svojom nasledujúcom živote úhorom. Alebo ešte možno muškou, lebo to je ešte druhý, nezničiteľný tvor.

Zolt Vasáros: Džungla

Zsolt Semjén

Zsigmond Széchenyi

PREDESEDA: Vážené Národné zhromaždenie, s príhovorom sa prihlásil vicepremiér Zsolt Semjén, člen poslaneckého klubu Kresťanskodemokratickej ľudovej strany (KDNP), prejav má názov „Uplynulo päťdesiat rokov od úmrtia grófa Zsigmonda Széchenyiho. Dávam mu slovo, časový limit je päť minút.

DR. ZSOLT SEMJÉN, vicepremiér: Ďakujem, pán predseda. Vážené Národné zhromaždenie! Úctivo vítam medzi nami tetu Mangi, vdovu po šľachticovi Zsigmondovi Széchenyi. *(Potlesk)*

Je tomu už päťdesiat rokov, keď gróf Zsigmond Széchenyi, najväčší maďarský poľovník oddal svoju dušu Stvoriteľovi.

Celé generácie vyrastali na jeho knihách, v ktorých opísal exotické kraje, svet saván, pralesov, púští a snehových polí. S večnou platnosťou uviedol vyznanie ozajstných poľovníkov: „Poľovníctvo je lov a šum lesa. Ale prevažne šum lesa!“

V tridsiatych rokoch minulého storočia boli jeho knihy známe nielen doma, ale aj v zahraničí. Lajos Zilahy v novinách Pesti Hírlap takto charakterizuje jeho diela:

„Ich jazyk je popretkávaný vôňou sena zo zadunajských dedín a aj to je radosťou, že tento sedliacky jazyk je počut z úst maďarského magnáta.“

Na prvú africkú cestu sa vybral zo svojho majetku v Kőröshegyi, ktorý vlastnila rodina Széchenyi až osem generácií, dovedy, ako píše: „kým ho nezjedli levy“. Ale nebola to zlá investícia. Z jeho kníh a opisov profitovala vlasť, a pretože po vojne, jeho majetky režim skonfiškoval, ale po čase jeho znovu vydané poľovnícke diela mu zabezpečili aj ako-také živobytie.

Počas druhej svetovej vojny, sa do jeho vily na vrchu Svábhegy nastahoval jeden diplomat, a on si myslel a dúfal, že jeho fantastická zbierka bude pod diplomatickou ochranou. Dom dostal zásah a so všetkým zariadením vyhorel do tla. Za niekoľko hodín sa zničila najbohatšia poľovnícka zbierka v krajine. Keď počítame len africké trofeje, tak zo 130 druhov veľkej zveri sa mu podarilo zozbierať 80 druhov.

Po vojne bol kőröshegyský majetok skonfiškovaný, rodičovský dom v Sárpentele bol v ruinách, on sám sa stal bezmajetným a dokonca aj triednym nepriateľom.

Na tieto časy si spomína so sarkastickým humorom: „Stal som sa bezdomovcom vo vlastnom dome“.

Na otázku, prečo neemigroval, podľa spomienok jeho manželky, odpovedal „Maďar má miesto tu“.

V čase hľadania konsolidácie po revolúcii, sa vydávali jeho knihy, jedna za druhou. Vysoký náklad, mnoho nadšených čitateľov, a mnoho anekdot kolovalo o ňom vo vtedajšej Pešti. Keď prišlo nákladné auto, ktorým ho mali deportovať na Hortobágy, čakal v bráne s jediným plecniakom. Pýtali sa ho či to bude stačiť? Apaticky odpovedal: „Keď mi to stačilo na cestu do Afriky, snáď aj sem mi to postačí.“ A človek, o ktorom kolovali v minulom storočí v Pešti anekdoty po celom meste, ten mal svoje miesto v srdci jeho obyvateľov.

Dvakrát bol – zo štátneho poverenia – v Afrike, za účelom nahradiť zničené hodnoty Národného múzea. V tejto dobe boli vydané jeho životopisné diela, ako „Ako sa to začalo...“ a „Dni sviatku“.

24. apríla 1967 vrátil svoju dušu Stvoriteľovi, s ktorým – podľa jeho slov – chodiac po lese sa často stretával.

Zsigmond Széchenyi žije v povedomí národa ako veľký poľovník, spisovateľ a fotograf ďalekých, exotických krajín. Ale tak isto sú uchvacujúce jeho vyznania prekrásnych domácich lesoch: „Prvá zver maďarského lesa, ktorú si poľovníci najviac želajú uloviť, je jeleň. Pre nás je september najvýznamnejším mesiacom roka, čas jelenej ruje. (...) Niet krajšieho lesa ako je septembrová bučina, a niet krajšej zveri v nej ako ručiaci jeleň.“

Keď sme v mestečku Hatvan založili poľovnícke múzeum, ani na chvíľu nebolo otázne, že ho treba pomenovať podľa najväčšieho maďarského poľovníka, grófa Zsigmonda Széchenyiho. Ďakujem za pozornosť. (*Potlesk*)

Gábor Miklós Szóke: Vystavujúca vyžla

Zsolt Bayer

Mój prvý srnec

Prvý srnec je dôležitý. Na to sa človek pamätá. Hoc – nezabudnúť, prosím – len dovtedy sa oplatí poľovať, kým sa pamätáš na každého uloveného srnca, na každého kanca, na každého muflóna.

Kým sa na svitaní s napätím pustíš do lesa, alebo sa na súmraku usadíš na posede, kým sa pred výstrelom zhlboka nadýchneš. Ak sa vyberieš na poľovačku len preto, lebo teraz je sezóna „niečoho“, tak s tým prestaň a radšej napíš svoje pamäti. Neodporujúc horeuvedenej pravde, prvý srnec je predsa len prvý srnec!

Na toho srnca som dostal pozvanie z juhu Maďarskej nížiny, pred mnohými rokmi. Na pasovačke mal byť „pasujúci“ jeden z mnohých dobrých kamarátov, pravdaže len vtedy, ak sa mi vôbec podarí srnca uloviť.

Bola prekrásna jar, tak koniec apríla, začiatok mája, večerný lov skončil celkovým neúspechom. Dlho nielenže som ani nevystrelil, ale nevideli sme ani jedného srnca, srnku, vôbec nič. Zrazu na lesný priesek vyskočil lovný srnec, vystrelím a ako to v takýto čas býva, chybil som.

Pri večeri som si vylial dušu, ale kamarát mi na povzbudenie povedal len: – Zajtra na svitaní...

Na svitaní, znamená v tomto prípade, ráno o štvrtrej. Vstávanie o štvrtrej – „teraz, keď sa moje svaly už uvoľňujú“ – je nanajvýš zaťažujúce, ale vtedy, a hlavne, že sa jednalo o môjho prvého srnca, nerobilo mi to ťažkosti. Pravdu povediac, ani som nespál, len sem-tam podriemkával, a ráno som budík vlastne zobudil ja.

O pol piatej sme sa už šúlali vonku.

Najprv sme prešli po hrádzi, videli sme na čerstvej zelenej paši sa pasúcu srnčiu zver. Bolo ich práve dosť – asi tak štyristo-päťsto metrov od nás, no ale z takejto diaľky sa na výtreľ nepodujme ani Old Shatterhand, ale ani Winnetou by to nebol skúšal. Takže moja Rugerovka pokojne visela na ramene a nádej som vkladal len do skúseného priateľa a do skúseností poľovníckeho sprievodcu.

Uplynula hodina, možno poldruha hodiny. Pochodili sme hrádze a najslubnejšie lány jariny, lucerky, háje, stokrát odznelo, že „ak ani tu nie, tak nikde“ – ale neboli ani tam. *(Situácia je však taká, že po toľkých rokoch skúsenosti, môžem kludne vyhlásiť, že zver má oveľa presnejší kalendár ako my. Preto sa stáva, že pred 15. aprílom sa môžeš stretnúť so srncom aj na chodbe činžiaka, po 15.*

*apríli sa však z ničoho nič stratia a pred nosom sa ti natria-
sajú len srnky...)*

Slovom: po srncovi ani chýru ani slychu. V tomto duševnom stave sa začne jemné, opatrné utešovanie poľovníka-zelenáča. Ako napríklad, „neboj nič, to sa často stáva, je nízky tlak, bude pršať, preto zmizli, ale nabudúce ...“ a poľovník-zelenáč, sa ide zbláznit od myšlienky „potom, nabudúce“. Takto sme sa dostali na jedno strnisko.

Na strnisko sa v takomto období nechodí preto, aby sme tam niečo hľadali, pretože uznajme, čo by na jar zver hľadala na strnisku, keď je všade okolo čerstvá jarina a čerstvá zeleň lúky. No, dosť na tom, zabočili sme na strnisko, s tým úmyslom, že kratšou cestou sa dostaneme „na Bélovu lucerku, kde sa vždy pasú“.

Ako sme zabočili, v strede strniska stál srnec.

– Stoj! – zasyčal poľovnícky sprievodca a zdvihol k očiam ďalekohľad.

– Krásny, lovný srnec, nech sa páči ...

Srdce mi bilo priamo v hrdle keď som zdvihol svoju Rugerovku k plecu. Otočil som ju na srnca, našiel som oporu a pozrel do puškohľadu...

Práve vtedy oproti mne zažiarilo vychádzajúce slnko, takže som nevidel vôbec nič. Len tolko, že môj srnec stál v strede tohto žiariaceho slnečného kotúča. Celý obraz bol tak neskutočný, akoby to bol výjav z nejakého kresleného filmu Marcela Jankovicsa.

Pritisol som sa viac k puškohľadu, potom ešte bližšie – vlastne celkom som s ním zrástol, a srnec ešte vždy čakal. Konečne sa nitkový kríž ustálil na ňom. Konečne som ho už aj ja videl, vypálil som. Srnec nakoniec padol v ohni.

Je ťažko povedať, čo cíti v takýto čas poľovník-zelenáč, a možno je to aj zbytočné. Poľovnícky kamaráti to aj tak vedia, a ten kto nepoľuje, to nikdy nepochopí. Dosť na tom, že som tam rozrušene stál, nekonečne šťastný, prijímal som gratulácie a nechápal som, prečo sa každý škodradostne uškŕňa a pritom stíska ruku a potľapkáva po pleci.

– Všetci na to príde – ozval sa poľovnícky sprievodca, a ja som sa pokúšal uhádnuť, akej chyby som sa dopustil.

Najprv som cítil, že mi je veľmi teplo, ba že sa snáď potím, takže som si utrel čelo. Pozrel som sa na ruku a vidím, dlaň mám krvavú. Aj druhou rukou otriem čelo – aj tá je celá krvavá. No pravdaže! Ako som sa napchal

do puškohľadu, zbraň pri výstrele koplá a ostrý okraj puškohľadu mi natrhol kožu na čele a z rany prúdila krv.

– To sa s každým zelenáčom stane... – odznelo konštatovanie a viac sme sa s prípadom nezaoberali.

Pohnuto som prevzal srnca, krvavý zálomok a prišlo pasovanie. Pustil som sa na všetky štyri nad svojou puškou, a počúval som pri takejto ceremónii obvyklý prejav, keď zaznela posledná veta „v mene Svätého Huberta ťa slávnostne pasujem za lovca srncov“.

Postavil som sa a trocha v pomykove som sa upravoval, práve sme sa pohli, keď kamarát pristúpil ku mne s ďalším zálomkom, ktorým utrel moju zakrvavenú tvár a prikročil k srncovi týmito slovami:

– Týmto ťa pasujem za lovca Zsolta-poľovníka!*

Takto sa stalo, že na mojom prvom love boli dve pasovačky.

A teraz úprimne povedzte, možno na toto zabudnúť?

* Čitateľ pravdepodobne uhádol, kto je mojím kamarátom.

Zsolt Vasáros: Vysočina

Zsolt Semjén

Smútočný príhovor

Rozlúčka

s
Ferencom Szabóm

Poslaním človeka je nielen to, že sa jeho život končí, ale aj to, aby sa jeho osud naplnil. Preto je samozrejmé, keď sa jeden život naplní, spomenieme jeho charakteristické črty a znaky, takpovediac zhrnieme jeho význam a esencie. Ferenc Szabó – dobrý človek. Bol dobrým a skutočným poľovníkom, dobrý a zodpovedný poslanec, dobrým a zodpovedným poslancom, dobrým spoločníkom a skutočným priateľom.

Čo sa týka poľovníctva – myslím si, že na Ferenca je presné konštatovanie: majster poľovníckej vedy, oddaný nádenník veci maďarského poľovníctva. Vedel všetko o love, vedel všetko o poľovníckom spoločenstve. Celý život sa viazal k lesníctvu, vedel všetko o lesoch o lesníctve, o podnikoch lesného hospodárstva. Žil svoj život ako poľnohospodársky inžinier a preto nečudo, že vedel všetko o maďarskom poľnohospodárstve. Počas práce na Ministerstve poľnohospodárstva sa zorientoval aj v bludisku štátnej legislatívy. Preto vedel odborne koordinovať prípravu zákona o poľovníctve. Schopnosť vytvoriť konsenzus má korene v jeho dvoch vlastnostiach. Prvá schopnosť, ako som už spomenul, bola odbornosť a druhá pre

neho charakteristická vlastnosť bola – pomenoval som ju „bonbonová diplomacia“. Totiž situácia je taká, ak sa vedúci dohodnú na čom chcú, ale ak to sekretárka nepredloží šéfovi na podpis, tak to bude stáť týždne, mesiace a skôr, či neskôr sa na to zabudne. Fero odniesol krabičku bonbónov sekretárkam a vybavil, aby vypracovaný materiál – ktorý odzrkadľoval jeho odbornú znalosť – sa nakoniec podpísal. Preto môžem kľudne povedať, že bez Fera Szabóa by sa tento dokonalý zákon o poľovníctve nebol zrodil. Keď prebiehala tvorba organizačnej štruktúry poľovníckych združení v regiónoch, Fero často chodil od kľučky ku kľučke, no nikdy nevybavoval veci pre seba. Vždy orodoval za niekoho iného. Hocikedy sme sa stretli, siahol do vrečka, vytiahol spústu terénnych nákresov a vysvetľoval, toto by sa malo vytvoriť tak, toto onak, ale pritom ani jedna záležitosť takpovediac nebola jeho vecou. Nikdy nezabudnem, keď sa ho Paľo Bodoczki opýtal: Ferko a tvoj revír je v poriadku? Odpovedal, o tom sa teraz nechcem zmieňovať... Táto skromnosť bola preňho celý život charakteristická. V živote iných, bolo poľovníctvo len epizóda, v jeho živote bolo poľovníctvo poslaním.

Veľmi sa chystal na Svetovú poľovnícku výstavu. Fero, teraz už z hora budeš vidieť našu prácu, a my sa budeme snažiť urobiť takú výstavu, aby si bol s nami spokojný.

Tvoje prichystané trofeje, sľubujem, budú vystavené na svetovej výstave!

Zsigmond Széchenyi píše, a to platí aj na Fera, že „poľovník prechádzajúci osamelo po lese sa najviac stretával so Stvoriteľom, ktorý – na rozdiel od všetkých fám – aj dnes často chodí po lese.“

Epikuros povedal, neoplatí zaoberať sa so smrťou, lebo „Smrť nie je pre nás ničím, pretože ak žijeme, nie je prítomná, a keď je prítomná, tak už tu nie sme.“ Zdá sa to duchaplné, ale celkovo je to mylný názor. Situácia je taká, že ani zarytý ateista si nemôže byť istý, že niet večný život, niet vzkriesenia, niet posledného súdu. Ved' Všemohúci, ktorý z ničoho stvoril všetko a celý svet, creatio ex nihilo, tomu nemôže byť ťažké vzkriesiť z prachu toho, s ktorým to už učinil. A nemá pravdu Epikuros, lebo kým sme my tu, je tu aj smrť. My sme tu a predsa hovoríme o smrti. Nie Epikuros má pravdu, ale apoštolskí otcovia, ktorí používali obraz, že koniec je keď zanecháme tu všetko – ma-

jetok, bankové konto, hodnosť – všetko. Len naše činy nás budú sprevádzať, ako psy. Fera Szabóa sprevádzajú jeho dobré činy, tak ako verné psy. Na koniec dovoľte, aby som v súvislosti s týmto povedal jednu príhodu. Bolo to už pradávno, keď sme boli na spoločnej poľovačke na diviaky, a jeden diviak zranil psa. Utrpel závažné zranenie, teda nie len také, že zverolekár ranu zošíje dvoma štychmi. Honec, majiteľ psa, stál a bolo na ňom vidieť, že nemá toľko peňazí, a nevezme psa k zverolekárovi. Jeden z poľovníkov, lekár, povedal, radšej mu dá ranu z milosti, aby netrpel. Fero zdvihol psa do náručia, prešiel s ním pešo tri vrchy, alarmoval troch ľudí aby zverolekár bol už v ordinácii keď tam dôjde, a operáciu psa zaplatil. Tento pes, tento dobrý skutok, odpovedá Fera do Večnosti!

Mnohí hovoria, „prišli sme na svet nahí, a tak aj odídeme“. Ani to, podľa mňa nie je pravda. S tým súhlasím, keď sa narodíme, tak život je taký, ako prázdny zošit. Ale keď sa náš život vyplní, tak aj zošit sa naplní. Známy nemecký teológ Gerhard Lohfink presne určuje, keď nastane vzkriesenie, tak sa nevzkriesi len naše telo a osobnosť, ale všetky pamiatky, všetky ľudské vzťahy, ktoré sme počas svoj-

ho života mali. Preto v určitom slova zmysle, prinavrátia sa ľudia s ktorými sme mali v živote kontakt. Do Večnosti nesieme husto zapísanú knihu života a nie prázdny zošit, ktorý sme dostali pri narodení. V životnej knihe, ktorú Fero počas 67 rokov zapísal, sme aj my. Ako aj ty, Fero, si v našich životných knihách.

Sväté písmo v súvislosti so spasením sa vyjadruje veľmi stručne a nedáva priestor fantázii. Sväté písmo o spasení píše „ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani do ľudského srdca nevystúpilo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú.“ Kto sa dostane pred tvár Stvoriteľa? Sväté písmo učí: dobrí ľudia. Ktorí – podľa slov Svätého Jána – sú zapísaní do Knihy života. Dobrí ľudia. Fero je dobrý človek. Requiescat in pace.

Gábor Szőke Miklós: Zrínyiho smrt

Zsolt Bayer

*Isneec
-samorab*

Stalo sa to vlani. (Pravda, tento pojem neznamená nič pre tých, ktorí budú čítať tieto riadky tak o päťdesiat, či sto rokov. Práve preto – podelím sa s dilemou Lászlóa Nagya – ak budú mať ešte vôbec ľudskú tvár, tak ich dávam pozdravovať, a vlani, v tomto prípade znamená rok 2020, a bol to dosť nepríjemný rok, z hľadiska Homo sapiensa, ako aj z hľadiska zemegule...)

Teda stalo sa to na vlnajšej poľovačke, keď sme sa vydali na srnčiu zver a keby sa to nebolo stalo práve mne, povedal by som, že je to výplod sentimentálnej fantázie starnúceho lovca. Ale stalo sa to mne, starnúcemu, čoraz viac sentimentálnemu poľovníkovi, takže...

Boli sme dole, na juhu Maďarskej nížiny, s veselými, starými kamarátmi, na jarnom love srncov. Pretože som svojho prvého srnca ulovil na svitani, – možno som sa o tom už zmienil – ostalo to na mne ako fátum, alebo ako kliatba. Na súmraku, večer, nikdy nič – všetky srnce, ktoré som ulovil, boli na úsvite, a tak je to odvtedy vždy. Tak to bolo aj vlani na jar znova: večer sme pochodili chotár, zodrali nohy temer po kolená, ale nedostal som sa ani k chybenému výstrelu.

Začalo sviatať.

Zdalo sa, že aj tento čas uplynie bez zveri, lebo srnce boli asi na nejakej konferencii v hustej húštine lesa, totiž nikde ani stopy po nich. Ani na lucerne, ani na jarine, ba neboli ani na čerstvo zelenej lúke, zmizli z ovocného sadu a zo žrdoviny tiež – do šľaka, pomyslel som si, a bol by som už spokojný aj s malým srncom, ale ani bastarda som nevidel.

– Poďme do mladiny, čo keby ... povedal Imro, a ako to býva po takejto sentencii následne sme naozaj vošli do mladiny.

Snáď ste porozumeli, že sme vstúpili do mladiny a zastavili sme sa na začiatku prieseku, pretože Imro dal na to rozhodný príkaz. Pozrel do ďalekohľadu a dlho niečo skúmal.

– Tam je jeden srnec...

– Aký?

– To nevidím presne, ale nech je hocijaký, bolo by ho uloviť. Je chorý...

– Ako ďaleko je?

– Asi dvesto, dvestopäťdesiat ...

– Tak ďaleko nestrelím – povedal som a dal som prst na poistku.

Potom sme sa rozprávali, nie hlasno, ale ani nie potichu, len tak ako doma v obývačke, pozerali sme sa, niekto si zapálil, niekto fotografoval – slovom, nerobili sme si ťažkú hlavu z ticha a zo skrývania sa.

A vtedy, asi o päť minút, z prieseku vystúpil srnec a pohol sa smerom k nám...

Bolo to tak prekvapujúce, že všetci sme naraz zmĺkli. Dívali sme sa na blížiacieho sa srnca.

Približoval sa, čoraz bližšie, stoosemdesiat metrov, stopäťdesiat...

Silno kríval na pravú nohu, približoval sa pomaly, ako keby ho ťahali. A ešte aj vietor fúkal spoza nás.

– Priprav sa! – vyzval ma Imro, ale ani to nie potichu, a srnec sa len blížil.

Sto metrov, osemdesiat...

Odistil som pušku, oprel som ju o streleckú palicu a pozrel do puškohľadu.

Srnec, teraz už v nitkovom kríži, sa len blížil, čoraz bližšie ku mne, a mne sa už sťahovalo hrdlo...

Myslel som si, bližšie ako päťdesiat metrov ho nepustím, asi to počul aj srnec, lebo asi tak na šesťdesiat metrov sa zastavil a otočil sa krížom na prieseku.

Takýto ľahký výstrel s tak ťažkým srdcom som ešte nezažil. Potom som už len sledoval, ako srnec padol v ohni a vnímal som len ničotu.

Srnca napadla plesňová infekcia, a na pravé oko bol už celkom slepý. Mohol ho z tej strany napadnúť už aj šakal alebo líška, a mal zlomenú aj nohu.

Takto sa dostal pred mňa srnec, ktorý chcel spáchať samovraždu. Prišiel, postavil sa krížom na prieseku a povedal: „Oslobod' ma od útrap, milý kamarát, budem vďačný...”

Chorý srnec mal krásnu trofej.

A hocikedy sa na ňu pozriem, vždy ma napadne, že to bola jediná zver ktorú som poznal, a ktorá chcela zomrieť. Ako starí Sikuli v smradľavých jaskyniach, alebo zostarnutí Japonci na hore Narajama.

Áno. Ani s jednou divou zverou som nemal a ani nebudem mať taký blízky a dôverný vzťah, ako s mojím chorým, samovražedným srncom. Ktorému som bol, mohol byť vykupiteľom.

Zsolt Vasáros: Poľovnícka izba

Zsolt Semjén

*Na ochranu
poľovníctva*

*„Ťažká poľovnícka odbornosť sa podceňuje
len v dnešnej dobe a len v najviac
demoralizovaných častiach Európy.“
(José Ortega y Gasset: Meditácie o poľovníctve)*

Odkedy ste predsedom Maďarského poľovníckeho a ochranného zväzu, máme zrozumiteľný zákon o strelných zbraniach, výborný zákon o poľovníctve a love, a v roku 2021. sa chystáte usporiadať Svetovú poľovnícku výstavu v Budapešti. V dnešnom svete treba k tomuto nemalé odhodlanie a odvaha, zvlášť keď berieme do úvahy, že ste politikom.

– V poľovníckych spoločnostiach sú ľudia, ktorí žijú pre lov a popri tom sú aj takí, ktorí – inak úctyhodným spôsobom – žijú z lovu. A sú aj takí, ktorí žijú len pre poľovníctvo, pre jeho poslanie. Ja som za svoju poľovnícku činnosť nikdy nedostal ani len halier, toto mi dáva určitú slobodu, aby som – ani vo víre akceptovateľných nárokov – nestratil správny smer a étos maďarského poľovníctva a Svetovej výstavy. Vyrastal som v tomto ovzduší – moja rodina je už celé stáročia poľovnícka rodina – skončil som vysokú školu v Šoproni, odbor manažment poľovnej zveri, aby som bol fundovaný aj z odborného hľadiska.

– Možno práve preto – niekedy ste pre svoj postoj osobne napádaný.

– Hrdo sa hlásim k poľovníctvu. Každý môže vidieť, že mňa nemožno zastrašiť. Útoky sú vlastne súčasťou politického života, mám skoro tridsaťročnú prax ako vydržať a zvyknúť si na tieto situácie. Ja sa nezrieknem svojho životného štýlu, nezapriem rodinné tradície len preto, lebo som ministrom, alebo preto, že niekto nesúhlasí s poľovníctvom. Keby som z politických dôvodov zaprel svoj vzťah k poľovníctvu, zaprel by som seba samého, teda nemohol by som byť normálnym človekom ani v politike.

– Dnes napádajú hlavne samotné poľovníctvo.

– V dnešnej dobe je napádaná samotná poľovnícka činnosť, čo poukazuje na odcudzenie sa od prírody – hlavne určité vrstvy veľkomestskej spoločnosti. Je známa príhoda, keď deti povedali, že krava je fialová, pretože ju videli iba na čokoládových papieroch Milka... Čoraz väčšia časť spoločnosti vyrastá bez styku s prírodou, nemá osobné skúsenosti, nečíta príhody Istvána Feketeho, vyrastá na rozprávke Bambi od Walta Disneyho, ktorá nemá nič spoločné so skutočnosťou a s prírodou, a vonkoncom nič so srnkami. Aj z filozofického hľadiska považujem za nebezpečné zobrazovanie zvierat takýmto antropomorfným spôsobom, nielen preto,

že dáva falošný, skreslený obraz, ale aj predstavu, že človek a zvierajú sú na totožnej úrovni. Takéto humanizovanie fauny, čiže relativizovanie človeka vedie k jeho dehumanizácii. Človek je človekom a zvierajú zvieratami. Samozrejme každá živá bytosť má určité „práva“, na ochranu a úctu, v rozsahu a v zmysle zákonov prírody. Práve preto je absurdné, keď ulovenie diviaka nazvú „vraždou“, ako keby sme konzumáciu vypráženého mäsa nazvali kanibalizmom. Človek vždy lovil, jeho bytie spočívalo v love, v poľovníctve. A to nielen v dobe cro-magnonského človeka, ale lov ho sprevádza celým historickým vývojom. Je to dedičstvo ľudskej povahy. Teda je samozrejmé, že človek loví a vysvetľovať sa musí práve to keď človek lov zapiera.

– V súvislosti so Svetovou výstavou, čo si myslíte o tom, že v roku 1971 boli zelené ideológie a politici, ktorí boli agresívni voči poľovníctvu, pričom v roku 2021 je to možno povedať už skôr mainstream.

– Poučné – a presne sa potvrdzuje to, na čo som práve upozornil – totiž, že určité tzv. zelené ideológie – ktoré predstavujú nápadné mestské kreatúry, ktoré nikdy nežili v blízkosti lesov a lúk – sa odvolávajú na zákony prírody, ochranu

živočíchov, rastlín a minerálov, pričom činia presne proti pravidlám ľudskej spoločnosti! Spomeňme si len v tejto súvislosti na teóriu rodov (*gender studies*).

– A v takejto európskej, ba možno povedať v celosvetovej situácii čo konkrétne môžeme urobiť za akceptovanie poľovníctva?

– Našou úlohou je objasniť a pochopiť, že sú dva mylné názory, ktorým je nutné sa vyhnúť. Jedným je veľká chuť priemyselnej lobby získavať čím ďalej tým väčší profit, a oni by z celého sveta najradšej urobili priemyselný park. Druhým mylným názorom je požiadavka znížiť na minimum využívanie lesov-lúk a produkcie diviny na potreby človeka. V Svätom Písme stojí, že na počiatku stvoril Boh človeka do veľkej záhrady aby ju obrábal. Teda nie aby ju využíval, nie aby ju zanedbával, zneužíval. Lebo to už nie je záhrada, ktorej povrch je zabetónovaný, ale ani to nenazývame záhradou, keď je zanedbaná a vznikne z nej divoká džungľa. Opatrovanie záhrady je sadenie ovocných stromov, zavlažovanie, ničenie buriny ap. To, čím sú v rukách záhradníka záhradnícke nožnice, to je v rukách poľovníka poľovnícka puška. S voľne žijúcou zverou treba hospodáriť, jej populácie je potrebné regulovať,

kvalitu upravovať a je nutné udržať ich v rovnováhe s okolitou prírodou. Ten, kto to zapiera, či neuznáva, vadí nielen poľovníctvu, ale škodí samotnej prírode a jej ochrane.

– Je možné túto myšlienku odprezentovať aj na Svetovej poľovníckej výstave?

– Nie náhodou dostala Svetová výstava názov „V jednote s prírodou“. V poriadku stvorenia je príroda zameraná na človeka, príroda a človek sú neoddeliteľné. Človek by neexistoval bez prírody, ale – z filozoficko-teologického hľadiska – stvorený svet by tiež nemal význam bez človeka!* Ochrana a udržateľné využitie stvoreného sveta je nepredstaviteľné bez jeho poľovníckeho obhospodarovania. A pretože človek nie je len súčasťou prírody, ale aj tvorcom kultúry, teda ani hospodárenie v prírode nemožno oddeliť od poľovníckej kultúry; od jaskynnej maľby v Altamire, cez knihy Istvána Feketeho, až po Hubertovu omšu. Svetová výstava predstavuje možnosť ukázať svetu naše profesionálne poľovnícke hospodárenie ale aj, z Ázie prinesenú a v Európe zdokonalenú poľovnícku kultúru!

*Porovnaj Gn. 126-28; Rim. 819-22; Zjv. 215

Zsolt Vasáros: Cigarová miestnosť

Zsolt Bayer

*Trosfej neuloveného
jelaňa*

Jeleň európsky žije v Gemenci.
Gemenc sa rozprestiera v záplavovej oblasti Dunaja.
Poľovník je občanom Maďarska.

Táto šťastná časová zhoda skutočností umožnila výbornú poľovačku.

Bolo to začiatkom septembra. Obdobie jelenej ruje. Ten, kto nepočul hladajúceho jeleňa ručať v jesennom lese, na svite alebo na súmraku, ten v podstate nepočul ešte nič. Poľovník chodil lesom práve kvôli tomuto hlasu. Lebo tento hlas dáva tomu, kto ho počuje, akúsi silu, mužskosť, prostredníctvom zvierat zjemnený pud, – jedným slovom: pocit jedinečnej krásy poľovníctva.

A kráľovskou poľovačkou všetkých poľovačiek je poľovačka na jeleňa. Aspoň tu, v tomto kraji. Pretože, pravdepodobne o poľovačke sa inak vyjadruje lovec na Aljaške, keď sa pred ním z ničoho nič objaví jednotonový mohutný los – ako keď sa v našich lesoch ozve ručanie dvoch hormónmi nabitých statných jeleňov, ktorí zápasia na čistinke o svoje teritórium, tak tam si vtedy človek veru všeličo prehodnotí. O svete a Pánu Bohu, o sebe, o ťažkostiach, o zmysle života, ale potom samozrejme ostane všetko po starom, pretože človek je najhlúpejším stvorením na tomto svete, a jeho bezhraničná hlúposť vyplýva z toho, že on je najmúdrejším a najnadanejším tvorom.

Takéto myšlienky sa prehánali aj hlavou poľovníka v lese Gemenc.

Posadili ho na skvelé miesto, na jeho obľúbený posed, na kraji čistinky v strede ktorej bola mokrad' zarastená rákosím, – keď už ani tu nebude jeleň, tak nikde...

To bola jeho posledná myšlienka, kým bol hore. Lebo onedlho ho premohol spánok.

Na jeho obranu treba uviesť, že bolo okolo pol piatej a aj povetrie bolo akési zubaté.

Vieme len dodať, že ten kto ešte nezaspal na jesennom úsvite na posede, keď bol vzduch štiplavý a chladný, ten snáď nezaspal na posede nikdy.

Áno, jednou zložkou jedinečnej krásy poľovníctva je spánok na posede.

Poľovník zaspal. Brada opretá o hrud', bez jediného hlásku, hlboko spal a život okolo plynul ďalej...

...Vyčerpaný, schudnutý jeleň vystúpil na čistinu a začal sa pásť na zarosenej tráve. Tak pyšne, tak prieberčivo, ako nejaký rozmazaný mladistvý princ.

Potom sa objavil bocian, kráčajúc dopredu, dlhým zobákom sekal sem-tam, doplatil na to nejaký slimák alebo

zatúlaná žaba, ale asi najviac na niečo doplácaval on sám, mal iste nejaký problém, keď zostal tu. Jeho druhovia sú už na ceste do Afriky, a on pozerajúc na ľavo, na pravo, akoby počítal dni a čakal na smrť, ako nejaký starý človek v starobinci, alebo ako mladík vo vojenských zákopoch.

Zjavila sa aj líška – líšky sa ináč objavujú všade – prebehla po lúke, ako keby chodila po vajíčkach, zľahka preberala nohami, ako tanečnica, ktorej sa predstavenie práve začína...

A oproti nej jazvec, z pravej strany javiska. No a keď je líška tanečnica, tak jazvec je hokejistom, v plnom výzbroji, kľže sa v tráve ťažko a predsa šikovne a zdá sa, hocičo sa mu dostane do cesty, prevalí to. Jazvece sú akoby vždy nahnevané. Ako učitelia matematiky, len tak, nahnevaní bez príčiny...

A zrazu sa z lúky stratí všetok dovedy viditeľný život. Nastalo veľmi hlboké ticho.

A vtedy sa ozval jeleň.

Poľovník otvoril oči.

Takýto hlboký jelení hlas ešte nikdy nepočul. Bol hlboký, silný, ďalekosiahly a strašidelný. „Uá, uá, uá – u-u-u-u!“

opakoval – podľa hlasu dospelý, lovný, kapitálny jeleň, poľovník oprel hlaveň guľovnice o bočnú stenu posedu, pozrel sa do puškohľadu smerom k prichádzajúcemu hlasu a s chvejúcim sa žalúdkom čakal.

A vtedy, o niekoľko minút vystúpil z krytu mokrade, zarastenej rákosím, jeleň.

Bol lovný, mal ohromnú kapitálnu trofej, statný dvanástorák. Bol to nebojácny, nádherný silný jeleň.

Svalnaté telo napäté, a valila sa z neho para, ako z prekúrenej parnej lokomotívy. Ako ručal, z papule a nosa sa mu valila ranná para, z ohromného parožia viseli zvyšky ostrice a rákosia, a keď práve prestal ručať, sklonil ohromnú korunovanú hlavu a knísal ju z boka na bok, akoby stál pred ním sok, s ktorým musí o čriedu zápasit.

Poľovník zamieri, ustáli nitkový kríž na lopatke jeleňa. Prst má na spúšti...

A vtedy jeleň zmĺkol a vzhliadol na poľovníka. Dívali sa na seba. Najprv cez puškohľad, potom aj poľovník zdvihol hlavu a pozrel sa jeleňovi priamo do očí.

– Ešte nie... – povedal jeleň.

– V poriadku... – povedal poľovník.

– Mám ešte povinnosti... kývol jeleň zľahka hlavou.

– Viem... – odpovedal poľovník.

– Ďakujem, kamarát...

– Niet za čo, kamarát...

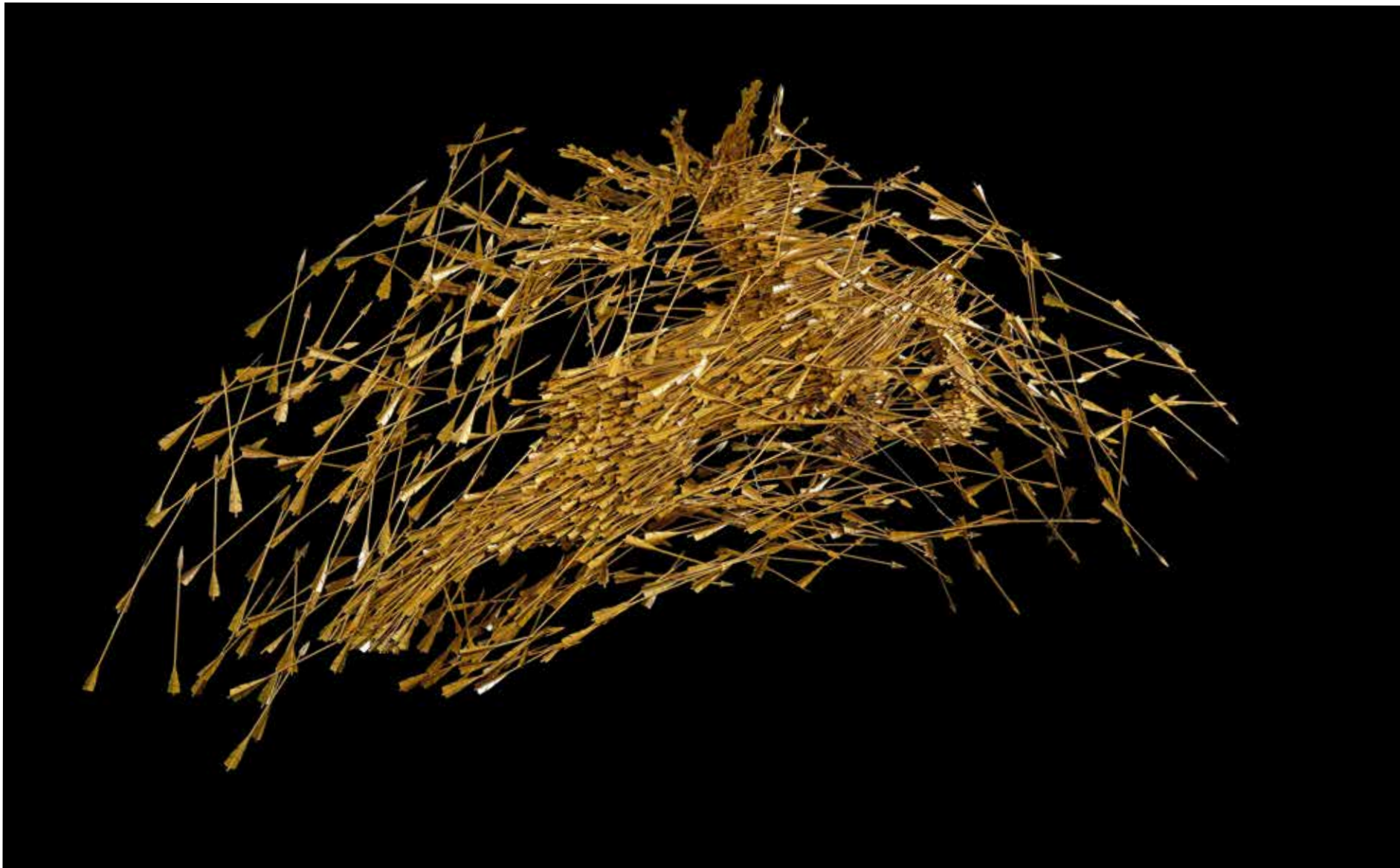
– Ešte sa stretneme...

– Stretneme...

A jeleň sa stratil v mokradi porastenej rákosím.

Poľovník ešte dlho zostal na posede. Jesenné slnko bolo silné, zohrialo čistinku, les, mokrad', vzduch, zmizla ranná hmla a para, ohrial sa i poľovník, hoci nie od slnka.

V jeho širokej poľovníckej duši, sa na hlavné miesto dostala trofej krásneho jeleňa, ktorého nebol schopný uloviť. Bude tam ručať do konca jeho života.

Miklós Gábor Szóke: Zázračný jelen

Semjén Zsolt

*Vjednote
s prírodou*

Svetová výstava „V jednote s prírodou“ je jedinečná, ale nie neopodstatnená, veď sme ju organizovali na počesť 50. výročia Poľovníckej výstavy z roku 1971, ktorá bola vtedy organizovaná na pamiatku stého výročia – v roku 1871 – usporiadanej Národnej poľovníckej výstavy.

V septembri roku 2011 – na 40. výročie výstavy z roku 1971 – som navrhol maďarskej poľovníckej spoločnosti, aby sme zorganizovali v roku 2021 novú svetovú výstavu; v roku 2015 som na výstave „Zbraň, rybolov, poľovníctvo“^{*} verejne ohlásil náš úmysel, a o rok pozdejšie som už mohol verejnosť informovať aj o tom, že Maďarská vláda veľkoryso podporuje našu predstavu.

Takúto udalosť možno usporiadať len grandiózne, v celej jej úplnosti! A to hlavne z dvoch príčin: jednak, vyžaduje si to naša skvelá poľovnícka kultúra, ktorá kotví v našom ázijskom dedičstve – myslím tu na Turula^{**} a Zázračného jeleňa^{***}, alebo na to, čo napísal Anonymus

^{*} Skratka tejto výstavy je „FeHoVa“ (pozn. prekladateľa)

^{**} Raroh veľký altajský (pozn. prekladateľa)

^{***} Ústredná postava v legendách o pôvode maďarského ľudu. (pozn. prekladateľa)

v Chronice Hungarorum, že Maďari sú lepšími lovcami ako iné národy, pretože ich junáci boli na poľovačke takmer každý deň. Toto dedičstvo sa v Strednej-Európe obohatilo poľovníckou kultúrou Habsburskej Monarchie. Tu sa musím zmieniť o našom, aj v zahraničí uznávanom, poľovníckom hospodárení, ktoré úzko súvisí s vývojom poľovníctva od roku 1971 dodnes.

Z druhej strany je nás v Maďarsku sedemdesiat tisíc poľovníkov, sedemstotisíc rybárov, okrem toho viac tisíc športových strelcov a lukostrelcov. Počet chovateľov poľovníckych psov a jazdcov už neviem ani len odhadnúť, čiže to znamená, že s členmi ich rodín je to iste jedna štvrtina maďarského národa.

Aby sme boli hodní na usporiadanie dôstojnej svetovej výstavy, k tomu bolo potrebné dať do poriadku naše poľovnícke záležitosti. Vytvorili sme realistický a rozumný zákon o strelných zbraniach, čím sme zamedzili obťažovanie poľovníkov a športových strelcov, skoncovali sme s mentalitou, ktorá ostala po socializme, keď sa štát obával občanov, ktorí vlastnili zbraň. Právom môžeme byť hrdí aj na poľovnícky zákon, ktorý – podľa mňa – je dnes

najlepším na svete: dvadsaťročným cyklom prenájmu revírov, minimálnou výmerou revírov najmenej tritisíc hektárov a systémom regionálneho riadenia poľovníctva prostredníctvom hlavných poľovníckych radcov. Posilnili sme poľovnícku komoru, ktorá funguje ako jednotná profesná samosprávna organizácia a profesionálne sme obnovili noviny Nimród, ktoré sa stali svojim osemdesiatisícovým nákladom najväčším odborným periodikom! Sme v symbióze s C.I.C. a uzavreli sme nielen modus vivendi, ale dosiahli sme konsenzus s ochranármi prírody, zvlášť čo sa týka rozvoja biotopov.

V súvislosti s prípravami sa musíme poďakovať mnohým priateľom, ale ja teraz a tu, chcem vysloviť slová vďaky najmä jednému – prosiac o pochopenie ostatných dobrodincov – grófovi Józsefovi Károlyimu, prvému vládnemu komisárovi, ktorému vďačíme za polozenie domáciach a medzinárodných základov podujatia, za motto „V jednote s prírodou“ a za geniálne logo!

A teraz sa venujme samotnej svetovej výstave! Dovolím si jednu osobnú poznámku, za svoju činnosť v poľovníctve som nikdy nedostal ani halier, znášal som len

politické riziko, čo ma však predurčilo k tomu, aby som pred desiatimi rokmi prijal predsedníctvo Maďarského poľovníckeho ochranného zväzu, okrem toho mal na mňa veľký vplyv rok '71, keď ešte ako chlapec som bol s otcom na výstave, kde ma úplne očaril tanzánsky pavilón s africkými trofejami –, považujem to všetko za dar, ktorý ma dodnes zaväzuje.

Z troch príčin sme teraz v ťažšej situácii, ako sme boli v 1971-om: protipoľovnícka politika a mainstreamové médiá – myslím tu na manipulácie určitých politikov a predstaviteľov médií – a pandémia.

Musíme sa vysporiadať s tmavozelenou ideológiou. Treba vedieť urobiť rozdiel medzi priateľmi, ochranármi prírody, ktorých si treba vážiť a medzi tmavozelenou ideológiou – často neludskými – „ekologickými“ teroristami. Je možno zvlášťne, ale poučné, že táto ideológia a politika z hľadiska fauny a flóry sa odvoláva na prírodu, v prípade človeka a spoločnosti však propaguje veci smerujúce proti prírode. My – vychádzajúc zo zákonitostí prírody vyplývajúcich z poriadku stvorenia – chránime v každom ohľade poriadok prírody; dávame všetkým bytostiam im patriacu

dôstojnosť – ktorá im prináleží podľa zákonov prírody. Samozrejme nemáme ľahkú úlohu, vo svete odtrhnutom od prírody a jej zákonov, kde niektoré deti si myslia, že krava je fialová, lebo v živote kravu nevideli len na čokoládovom obale Milka... alebo o srnke si myslia, že je to Bambi z kresleného filmu Walt Disneyho, ktorá však nemá nič spoločné ani so skutočnou srnkou, ani s realitou. Poslanie svetovej výstavy je medziiným aj to, aby reagovala na protipoľovnícku demagógiu: lovecká kultúra je odvodená z ľudskej antropológie, sloboda udržateľného lovu s demonštrovaním nevyhnutnosti a racionality hospodárenia s voľne žijúcimi populáciami poľovnej zveri!

Výstavu organizujeme v plnom rozsahu, so všetkým, čo sa týka poľovníctva: lovecké psy, jazdectvo, sokoliarstvo, rybárstvo, súťaž v lukostrelbe, umenie v poľovníctve a poľovníctvo v umení, poľovnícka a rybárska gastronómia, svetové vedecké konferencie – a to všetko s využitím techniky XXI. storočia.

Ako vo všetkom, aj v poľovníctve existujú javy vzbudzujúce averziu, na ktoré je potrebné reagovať. Klasická morálna teológia diferencuje rozdiely medzi actus huma-

nus a actus hominis oba sú ľudské skutky, ale nemožno ich nazvať konaním človeka. Uvediem názorný príklad: k výrazu víno sa môže pripojiť obraz ochutnávky vína v tokajskej pivnici, ale možno k nemu pripojiť aj obraz, ako sa z krčmy potáca opilec. Prvé je actus humanum, a druhé actus hominis. Takisto v poľovníctve, lovecké umenie grófa Zsigmonda Széchényiho je actus humanus, a zabíjanie zveri pytlíkmi, je actus hominis. Poznávam, nie náhodou sme poľovnícke múzeum v Hatvane nazvali podľa grófa Zsigmonda Széchényiho. Zvláštnosťou poľovníckej kultúry je, že zachytáva antropologický charakter človeka v jednote a v komplexnosti prírody a kultúry, teda od poľovníckej vášne až po Hubertovu omšu.

Pýtali sa ma, či si nemyslím, že kult výstavy '71 je apotheóza Kádárovho režimu? Nie, nemyslím! Je faktom, symbolicky má maďarské poľovníctvo dva vrcholy: Tótmegyer* grófa Lajosa Károlyiho a rok 1971. Ale ako Tótmegyer nestotožňujeme s Miklósom Horthym, tak ani rok 1971 nie je totožný s generálnym tajomníkom Jánosom Kádárom.

* Dnešné Palárikovo (pozn. prekladateľa)

Teda, čo sa viaže napríklad k menu arcivojvodu Jozefa, na to sa dostane arcivojvodovo meno a čo ulovil Pál Losonczi**, tam je uvedené meno Pála Losoncziho. Táto udalosť sa viaže totiž k poľovníctvu a nie k politike; nedopúšťame sa falšovania histórie!

Pretože sa snažíme v rámci výstavy o pestrý a komplexný celok – od vodného sveta až po umenie – povedali sme takých kurátorov, ktorí už pracovali na takýchto podobných veľkých projektoch. Vyslovujem im vďaka za ich profesionalitu – hoci viacerí z nich nepoľujú – za ich nadšenú prácu. Vďaka tomuto entuziazmu, sme s pánom vládnym komisárom Zoltánom Kocsisom predpovedali, že na svetovej výstave budeme mať milión návštevníkov!***

Je dôležité spomenúť, že výstavu považujeme aj za významnú gastronomickú misiu s cieľom popularizovať jedlá z diviny a rýb, veď divina je naozaj „bio“ nielen na marketingovom štítku, je to jedlo bez antibiotík, biologicky vzácny pokrm, a z tohto hľadiska slúži zdraviu ľudí a budúcnosti nášho národa.

** *Predseda Prezidiálnej rady Maďarskej ľudovej republiky (pozn. prekladateľa)*

*** *Bolo ich viac ako poldruhamiliónov!*

Svetová výstava je prezentovaná v znamení trvalej udržateľnosti poľovníctva, preto s osobitnou radosťou oznamujem, že všetky časti výstavy zostanú zachované a dostanú sa na dôstojné miesto; od miesta modlitby z encykliky *Laudato si*, po sedmohradskými odborníkmi postavený pavilón Karpatská-kotlina, až po desať tonovú vstupnú bránu postavenú z jeleních zhodov, ako symbol jednoty maďarských poľovníkov sa dostanú do mesta Keszthely. A hlavné mesto Budapešť bude obohatené novo postaveným areálom HUNGEXPO, ktorý dal miesto v prvom prípade Medzinárodnému eucharistickému kongresu, teraz Svetovej poľovníckej výstave a v budúcnosti umožní ďalším pokoleniam usporiadať stovky zaujímavých akcií, slúžiacich oživeniu turizmu a hospodárstva po pandémie!

Táto výstava je dôležitá, ale dôležitejšie je poučenie a odkaz, ktorý symbolizuje. Najvýznamnejší je intelektuálny obsah v duchu zachovania zákonitostí prírody! Je podstatné poukázať na to, že 99 percent našich predkov lovilo, poľovalo, a keby neboli bývali šikovní lovci, tak my by sme tu neboli. Teda lovecká vášeň je v ľudskej povahe, ktorá je formovaným dedičstvom v našej poľovníckej kul-

túre. Snažili sme sa predstaviť z aspektu prírody, že bez poľovníctva nie je možné udržať zver a les, rovnováhu poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, ale ani rozmanitosť zvieracej ríše a kvalitu populácií voľne žijúcej zveri.

Poučným faktom je – od Afriky po Strednú Áziu – že tam, kde zamedzia poľovníctvo, tam zver hynie, kde podporujú lov a investujú do poľovníctva a poľovníckeho hospodárenia, tam sa kvalitatívne a kvantitatívne zlepšuje stav voľne žijúcej zveri. Pretože ak niet legálneho poľovníctva, tak nebudú ani financie na starostlivosť o zver, na ochranu proti pytliactvu; veď miestne obyvateľstvo – je na to nespočetné množstvo príkladov – prenasleduje a ničí zver ohňom, mečom, jedom len aby ochránilo svoje malé polia. Ale tam, kde existuje poľovníctvo, hospodárenie a poľovnícka turistika, tam budú financie aj na starostlivosť a ochranu zveri a miestne obyvateľstvo, pretože mu plynie z tohto zisk, nebude vedieť a ani chcieť zver zabíjať. Konkrétny príklad: Keňa zakázala poľovanie, tak na jej území voľne žijúca zver skoro vyhynula, kým Namíbia stavia na poľovnícku turistiku, preto je tam trvalo fantastické množstvo voľne žijúcich druhov zveri.

Na prvých stranách Biblie čítame, že Boh stvoril človeka a umiestnil ho do záhrady, aby ju obrábal a staral sa o ňu. Teda – podľa Svätého písma – človek sa môže dopustiť dvoch chýb: prvá, ak prírodu okráda a neváži si ju. Dnes je to priemyselná lobby, ktorá by najradšej vytvorila zo sveta priemyselný park, najradšej by zabetónovala každý kúsok zeme. Druhý omyl je, keď sa o svoje okolie nestaráme, nechávame na samovývoj, pretože z toho nikdy nebude záhrada, len schátraný terén. Tak, ako záhradník opatruje svoju záhradu, tak musíme aj my opatrovať svoj revír, lúky, lesy a diviačiu zver. Preto zvyknem spomenúť prirovnanie, to čím sú v rukách záhradníka nožnice, to je pre pravého poľovníka puška.

Dodnes má Svetová poľovnícka výstava v Budapešti z roku 1971 inšpiratívny vplyv na väčšinu z nás. Nech Pán Boh dá, aby aj naša Svetová poľovnícka výstava „V jednote s prírodou“ zanechala také hlboké stopy v poľovníckej spoločnosti, aby naši potomkovia v roku 2071 znova usporiadali poľovnícku svetovú výstavu a boli na ňu hrdí!

Lovu zdar! Česť poľovníkom, Chvála Kristu!

V jednote s přírodou

EDÍCIA NIMRÓD

Polovníctvo si ma zvolilo

99 percent našich predkov lovilo, poľovalo a keby neboli bývali šikovní lovci, tak my by sme tu teraz neboli. Teda lovecká vášeň je našim antropologickým dedičstvom a preto ju nemusíme vysvetľovať. Ale argumentovať musíme vždy, ak niekto poprie potrebu poľovníctva a vyjadruje sa o ňom a o poľovníkoch predpojato” – povedal na Svetovej poľovníckej výstave Zsolt Semjén – autor nosného výroku tejto publikácie: „nie ja som si vybral poľovníctvo, ale poľovníctvo si zvolilo mňa”.

Publikácia predstavuje štyri žánre, predsa tvorí jeden celok.

Zsolt Semjén píše o večnej filozofii poľovníctva,

Zsolt Bayer konfesionalne novely,

Zsolt Vasáros uverejňuje umeleckú inštaláciu
s elementárnymi sochami Gábora Miklósa Szókeho
v harmonickom celku!

ISBN 978-615-81946-3-1

9 786158 194631